

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

16. mai 2024*

Eelotsusetaotlus – Sotsiaalpoliitika – Direktiiv (EL) 2019/1158 – Lapsevanemate töö- ja eraelu tasakaal – Üksikvanemaga perekond – Võrdne kohtlemine kahe vanemaga perekondadega – Rasedus- ja sünnituspuhkuse pikendamine – Artikkel 5 – Vanemapuhkus – Eelotsusetaotluse vastuvõetamatus

Kohtuasjas C-673/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Social nº 1 de Sevilla (Sevilla töökohus nr 1, Hispaania) 28. septembri 2022. aasta määrusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. oktoobril 2022, menetluses

CCC

versus

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, teise koja president A. Prechal (ettekandja) seitsmenda koja kohtuniku ülesannetes ja kohtunik M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: L. Medina,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) ja Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), esindajad: *letrados* M. Sánchez Jiménez ja A. R. Trillo García,
- Hispaania valitsus, esindaja: I. Herranz Elizalde,
- Euroopa Komisjon, esindajad: I. Galindo Martín ja E. Schmidt,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL (ELT 2019, L 188, lk 79), artiklit 5.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt CCC ning teiselt poolt Tesorería General de la Seguridad Sociali (TGSS) (sotsiaalkindlustuse keskkassa, Hispaania) ja Instituto Nacional de la Seguridad Sociali (INSS) (riiklik sotsiaalkindlustusamet, Hispaania) vahelises kohtuvaidluses seoses viimaste keeldumisega pikendada koos oma lapsega üksikvanemaga perekonna moodustava CCC rasedus- ja sünnituspuhkust 16 nädala võrra.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 92/85/EMÜ

- 3 Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja tervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta (kümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) (EÜT 1992, L 348, lk 1; ELT erivaljaanne 05/02, lk 110) artiklis 8 „Rasedus- ja sünnituspuhkus“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid võtavad tarvitusele vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 määratletud töötajatel oleks õigus saada vähemalt 14 nädala pikkune katkestamatu rasedus- ja sünnituspuhkus enne ja/või pärast sünnitust vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavadele.

2. Lõikes 1 sätestatud rasedus- ja sünnituspuhkus peab sisaldama vähemalt kahenädalast kohustuslikku rasedus- ja sünnituspuhkust enne ja/või pärast sünnitust vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavadele.“

Direktiiv 2019/1158

- 4 Direktiivi 2019/1158 põhjendus 37 on sõnastatud järgmiselt:

„Olenemata nõudest hinnata, kas vanemapuhkuse andmise tingimusi ja üksikasjalikku korda tuleks kohandada eriti ebasoodsas olukorras olevate vanemate erivajadustele, ergutatakse liikmesriike hindama, kas isapuhkuse, hooldaja puhkuse ja paindliku töökorralduse juurdepääsutingimusi ja üksikasjalikku korda tuleks kohandada konkreetsetele vajadustele,

näiteks üksikvanemate, lapsendajate, puuetega vanemate, puuetega või pikaajalise haigusega laste vanemate vajadustele või teatud eriolukorras vanemate vajadustele, näiteks mitmike sünni ja enneaegse sünni korral.“

5 Direktiivi artiklis 3 „Mõisted“ on sätestatud:

„1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „isapuhkus“ – isale või liikmesriigi õiguses määratletud võrdväärsele teisele vanemale lapse sünni korral lapse eest hoolitsemiseks ette nähtud puhkus;

b) „vanemapuhkus“ – lapsevanemale lapse sünni või lapsendamise korral lapse eest hoolitsemiseks ette nähtud puhkus;

[...]“.

6 Direktiivi artiklis 4 „Isapuhkus“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et igal isal või liikmesriigi õiguses määratletud võrdväärsele teisel vanemal, on õigus saada 10 tööpäeva isapuhkust, mida võetakse töötaja lapse sünni korral. Liikmesriigid võivad otsustada, kas isapuhkust lubada võtta osaliselt ka enne lapse sündi või üksnes pärast seda ning kas lubada sellist puhkust võtta paindlikul viisil.

2. Õigus isapuhkusele ei tohi sõltuda töötamise kestusest ega tööstaaži pikkusest.

3. Õigus saada isapuhkust kehtib sõltumata liikmesriigi õiguses määratletud töötaja perevormist või perekonnaseisust.“

7 Sama direktiivi artiklis 5 „Vanemapuhkus“ on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et igal töötajal on õigus nelja kuu pikkusele vanemapuhkusele enne lapse teatavasse ikka jõudmist (kuni kaheksanda eluaastani), mis määratakse kindlaks iga liikmesriigi poolt või kollektiivlepingus. See vanus määratakse kindlaks viisil, millega tagatakse, et iga lapsevanem saab tegelikult kasutada oma õigust võtta vanemapuhkust võrdsel alusel.

2. Liikmesriigid tagavad, et kahte kuud vanemapuhkust ei saa üle kanda.

[...]

8. Liikmesriigid hindavad vajadust kohandada vanemapuhkuse kättesaadavuse tingimusi ja selle kohaldamise üksikasjalikku korda lapsendajatele, puuetega lapse vanemate ning puuetega või pikaajalist haigust põdeva lapse vanemate vajadustega.“

8 Direktiivi 2019/1158 artikli 20 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 2. augustiks 2022. [...]“.

Hispaania õigus

Töötajate üldseadus

- 9 Töötajate üldseaduses (Estatuto de los Trabajadores) on redaktsioonis, mis tuleneb kuninga 23. oktoobri 2015. aasta seadusandlikust dekreedist 2/2015, millega kiidetakse heaks töötajate üldseaduse konsolideeritud redaktsioon (Real Decreto Legislativo 2/2015, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores) (BOE nr 255, 24.10.2015, lk 100224) (edaspidi „töötajate üldseadus“), artikli 48 lõikes 4 sätestatud:

„Lapse sünd, mis hõlmab lapse sünnitamist ja hooldamist kuni tema 12 kuu vanuseks saamiseni, peatab bioloogilise ema töölepingu 16 nädalaks, sealhulgas kohustuslikult kuueks katkematuks nädalaks vahetult pärast sünnitamist, mis tuleb ema tervise kaitse tagamiseks kasutada täispäevadena.

Lapse sünd peatab muu vanema kui bioloogilise ema töölepingu 16 nädalaks, sealhulgas kohustuslikult kuueks katkematuks nädalaks vahetult pärast sünnitamist, mis tuleb tsiviilseadustiku artiklis 68 ette nähtud hooldamiskohustuse täitmiseks kasutada täispäevadena.

[...]

Pärast esimest kuut vahetult sünnitamisele järgnenud nädalat võib kummagi vanema lepingu lapse hooldamiseks peatada vabalt valitud nädalasteks perioodideks, mida võib kasutada järjest või osade kaupa, ja seda võib teha alates lepingu sünnijärgse kohustusliku peatumise lõppemisest kuni lapse 12 kuu vanuseks saamiseni. Bioloogilisel emal on siiski õigus kasutada seda aega kuni neli nädalat enne oodatavat sünnituse kuupäeva. [...]

[...]“.

Üldine sotsiaalkindlustusseadus

- 10 Üldise sotsiaalkindlustusseaduse konsolideeritud redaktsioonis (Ley General de la Seguridad Social, texto refundido), mis on heaks kiidetud kuninga 30. oktoobri 2015. aasta seadusandliku dekreediga 8/2015 (Real Decreto Legislativo 8/2015) (BOE nr 261, 31.10.2015, lk 103291), on põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „üldine sotsiaalkindlustusseadus“) artiklis 177 „Kaitstud olukorrad“ sätestatud:

„Käesolevas jaos ette nähtud hüvitise puhul, mida antakse lapse sünni korral lapse eest hoolitsemiseks, loetakse kaitstud olukordadeks sünni, lapsendamist, lapsendamise eesmärgil hooldust ja hooldusperre paigutamist vastavalt tsiviilseadustikule või autonoomsete piirkondade tsiviilseadustele, mis reguleerivad sellist paigutamist (tingimusel, et viimasel juhul ei ole selle kestus lühem kui üks aasta), nendeks olukordadeks antud puhkuseperioodide jooksul vastavalt [töötajate üldseaduse] artikli 48 lõigetele 4, 5 ja 6 ning [avalike teenistujate alusseaduse konsolideeritud redaktsiooni (Ley del Estatuto Básico del Empleado Público, texto refundido)] artikli 49 punktidele a, b ja c“.

11 Üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklis 178 „Soodustatud isikud“ on sätestatud:

„1. Käesolevasse üldisesse kindlustussüsteemi kuuluvatel isikutel – olenemata nende soost –, kes kasutavad eelmises artiklis viidatud puhkust, on õigus saada lapse sünni korral lapse eest hoolitsemiseks makstavat hüvitist, tingimusel et lisaks artikli 165 lõikega 1 kehtestatud üldtingimuse ja muude seaduses sätestatud tingimuste täitmisele on nad tasunud järgmiste minimaalsete ajavahemike jooksul sissemaksid:

- a) minimaalset sissemakseperioodi ei nõuta, kui nais- või meestöötaja on lapse sünni ajal või selle haldusotsuse kuupäeval, millega laps antakse lapsendamise eesmärgil hooldusele või paigutatakse hooldusperre, või lapse lapsendamise otsustava kohtuotsuse kuupäeval vähem kui 21-aastane;
- b) kui nais- või meestöötaja on saanud 21-aastaseks ja on lapse sünni ajal või selle haldusotsuse kuupäeval, millega laps antakse lapsendamise eesmärgil hooldusele või paigutatakse hooldusperre, või lapse lapsendamise otsustava kohtuotsuse kuupäeval alla 26 aasta vanune, on minimaalne nõutav sissemakseperiood 90 päeva seitsme aasta jooksul, mis vahetult eelnevad puhkuse algusele. Eespool nimetatud tingimus loetakse täidetuks, kui teise võimalusena tõendab puudutatud isik, et ta on teinud enne nimetatud kuupäeva elu jooksul töötatud kogu aja vältel 180 päeva jooksul sissemaksid;
- c) kui nais- või meestöötaja on lapse sünni ajal või selle haldusotsuse kuupäeval, millega laps antakse lapsendamise eesmärgil hooldusele või paigutatakse hooldusperre, või lapse lapsendamise otsustava kohtuotsuse kuupäeval 26 aasta vanune, on minimaalne nõutav sissemakseperiood 180 päeva seitsme aasta jooksul, mis vahetult eelnevad puhkuse algusele. Eespool nimetatud tingimus loetakse täidetuks, kui teise võimalusena tõendab puudutatud isik, et ta on teinud enne nimetatud kuupäeva elu jooksul töötatud kogu aja vältel 360 päeva jooksul sissemaksid.

2. Sünni korral on eelmises punktis märgitud vanuseks asjaomase isiku vanus puhkuse alguses, kusjuures sünnituse kuupäev võetakse aluseks selleks, et kontrollida nõutava minimaalse sissemakseperioodi täidetust.

[...]“.

12 Selle seaduse artikkel 179 sisaldab eeskirju, mis on kohaldatavad rahalise hüvitise kindlaksmääramisel.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 Põhikohtuasja kaebajal sündis 5. novembril 2021 laps. Põhikohtuasja kaebaja ja tema laps moodustavad üksikvanemaga pere. Hispaania üldises sotsiaalkindlustuskeemis kindlustatud töötajana taotles ta INSSilt rasedus- ja sünnitushüvitisi.
- 14 INSS määras 10. ja 14. detsembri 2021. aasta otsustega talle selles skeemis ette nähtud hüvitise rasedus- ja sünnituspuhkuse ajaks 5. novembrist 2021 kuni 24. veebruarini 2022.

- 15 Põhikohtuasja kaebaja esitas 22. veebruaril 2022 INSSile taotluse pikendada seda puhkust 16 nädala võrra tema kui üksikvanema perekondliku olukorra tõttu. Ta põhjendas oma taotlust sellega, et vanemapuhkust reguleerivad Hispaania õigusnormid diskrimineerivad üksikvanemaga peredes sündinud lapsi, võrreldes lastega, kes on sündinud kahe vanemaga peredes, sest neile ei ole ette nähtud 16-nädalast perioodi, mille jooksul kahe vanemaga peredes hoolitseb lapse eest muu lapsevanem kui bioloogiline ema.
- 16 INSS ja TGSS jätsid selle taotluse rahuldamata põhjendusel, et üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklis 177 on vanemad, kellel on õigus vanemapuhkusele, määratud kindlaks individuaalselt ja seoses kõnealuste hüvitiste maksmise tingimuste täitmisega. Seega ei ole kahe vanemaga perede puhul vanemapuhkuse saamise õiguse tunnustamine automaatne, sest iga vanem peab nende hüvitiste saamiseks isiklikult vastama seaduses ette nähtud tingimustele. Järelikult see, kui üksikvanemaga peresse sündinud lapse bioloogilisele emale antakse automaatselt vanemapuhkuse kogukestus, mida võivad saada vanemad kahe vanemaga perekonnas (st 16 nädalat rasedus- ja sünnituspuhkust, millele lisanduvad 16 nädalat, mida antakse muule vanemale kui bioloogiline ema), kujutaks endast nende kahe vanemaga perede diskrimineerimist, kus kummagi vanema puhul ei tunnustata automaatselt õigust 16-nädalasele vanemapuhkusele.
- 17 Pärast seda, kui põhikohtuasja kaebaja taotlus oli rahuldamata jäetud, esitas ta INSSi ja TGSSi peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Juzgado de lo Social n° 1 de Seville (Sevilla töökohus nr 1, Hispaania), et saavutada rasedus- ja sünnituspuhkuse pikendamine koos toetustega selliselt, et see hõlmaks 32 nädala pikkust ajavahemikku.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas vanemapuhkust käsitlevad Hispaania õigusnormid on kooskõlas direktiiviga 2019/1158, kuna need õigusnormid ei võta arvesse üksikvanemaga perede vanemate konkreetset olukorda, kes on võrreldes vanematega kahe vanemaga peredes ebasoodsamas olukorras seoses töö- ja eraelu ühitamisega ning lapse eest hoolitsemiseks kuluva ajaga.
- 19 Eelkõige soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas nimetatud õigusnormid on selle direktiiviga kooskõlas, ehkki need välistavad igasuguse võimaluse pikendada vanemapuhkuse perioodi ema puhul, kes moodustab koos oma lapsega üksikvanemaga perekonna, ning loovad seega ebavõrdse kohtlemise sellise ema ja kahe vanemaga pere vahel, kellel on võimalus saada vähemalt kuni 32 nädala pikkust vanemapuhkust, millest kümme nädalat on mõeldud üksnes selleks, et täita mõlema vanema kohustust hoolitseda lapse eest. Kuna Hispaania õigusnormides puuduvad sätted, mis näevad ette leevendusmeetmed või -tingimused üksikvanemaga perede jaoks, siis väheneb nende perede jaoks lapse hooldamiseks antav aeg võrreldes sellega, mida kahe vanemaga pere vanemad saavad lapsele pühendada, kui nad täidavad selleks vajalikke tingimusi.
- 20 Seetõttu on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas üksikvanemaga pered võivad kuuluda direktiivi 2019/1158 artikli 5 lõike 8 kohaldamisalasse koostoimes selle direktiivi põhjendusega 37, mis võimaldab kohandada vanemapuhkuse kättesaadavuse tingimusi ja selle kohaldamise üksikasjalikku korda lapsendajate, puuetega lapse vanemate ning puuetega või pikaajalist haigust põdeva lapse vanemate vajadustega. Samuti küsib ta, kas liidu miinimumeeskirjad, mida liikmesriigid peavad järgima, hõlmavad kohustust näha ette õiguslik raamistik, mis on kohandatud üksikvanemaga perede erivajadustega seoses töö- ja eraelu ühitamisega.

- 21 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Social n° 1 de Sevilla (Sevilla töökohus nr 1) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas asjaolu, et Hispaania seadusandja ei ole [töötajate üldseaduse] artikli 48 lõikes 4 ning [üldise sotsiaalkindlustusseaduse] artiklites 177, 178 ja 179 sätestanud õigusnorme, mis näeksid ette üksikvanemate erivajaduste hindamise seoses töö- ja eraelu tasakaaluga vastsündinud lapse eest hoolitsemise ajal, võrreldes lapsega, kes on sündinud kahe vanemaga perre, kus mõlemal vanemal on õigus tasustatud puhkusele, tingimusel et neil mõlemal on õigus saada sotsiaalkindlustushüvitisi, on kooskõlas direktiiviga 2019/1158, mis näeb ette kohustuse eriliselt hinnata muu hulgas lapse sündi ühe vanemaga perre, selleks et määrata kindlaks vanemapuhkuse andmise tingimused ja üksikasjalik kord?
  2. Kas lapse sünni tõttu töölt puhkuse võtmise nõudeid, sotsiaalkindlustushüvitiste maksmise tingimusi ja vanemapuhkuse kasutamise korda ning eelkõige selle puhkuse kestuse võimalikku pikendamist sel alusel, et puudub teine, bioloogilisest emast erinev lapsevanem, kes lapse eest hoolitseks, tuleb seetõttu, et Hispaania seadusandja ei ole selle kohta konkreetseid õigusnorme sätestanud, tõlgendada kooskõlas liidu õigusnormidega paindlikult?“

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

- 22 Sissejuhatavalt tuleb märkida, et üksnes asja menetleva ja selle lahendamise eest vastutava liikmesriigi kohtu ülesanne on kohtuasja erisusi arvesse võttes hinnata nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Järelikult, kui küsimused on esitatud liidu õigusnormi tõlgendamise kohta, on Euroopa Kohus seega üldjuhul kohustatud otsuse tegema. Liidu õigust puudutavate küsimuste puhul eeldatakse seega, et need on asjakohased (vt selle kohta 6. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punktid 27 ja 28 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 23 Nagu aga ilmneb ELTL artikli 267 sõnastusest endast, peab eelotsusetaotluse esitanud kohtul olema taotletavat eelotsust „vaja“ tema menetluses olevas kohtuasjas „otsuse tegemiseks“ (22. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Prokurator Generalny (kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegium – ametisse nimetamine), C-508/19, EU:C:2022:201, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 24 Seega on möödapääsmatult vajalik, et liikmesriigi kohus selgitaks selles taotluses põhikohtuasja vaidluse faktilist ja õiguslikku raamistikku ja kas või minimaalselt põhjusi, mille alusel ta on valinud välja liidu õiguse sätted, mida ta palub tõlgendada, samuti seost, mille ta on tuvastanud nende sätete ja tema menetluses olevas kohtuasjas kohaldatavate riigisiseste õigusnormide vahel. Need eelotsusetaotluse sisu puudutavad kumulatiivsed nõuded on sõnaselgelt esitatud Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 (4. juuni 2020. aasta kohtuotsus C.F. (maksujärelevalve), C-430/19, EU:C:2020:429, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 25 Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast, kui on ilmne, et taotletaval liidu õigusnormi tõlgendusel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või

õiguslikke asjaolusid, et anda talle esitatud küsimustele tarvilik vastus (vt selle kohta 6. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, punkt 28 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 26 Käesoleval juhul palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul tõlgendada direktiivi 2019/1158 ette nähtud liidu õigusnorme, mis reguleerivad vanemapuhkust, eelkõige selle direktiivi artikli 5 lõiget 8 koostoimes põhjendusega 37.
- 27 Kuid esimesena, mis puudutab direktiivi 2019/1158 vanemapuhkust käsitleva artikli 5 *ratione materiae* kohaldamist, siis tuleb märkida, et põhikohtuasi käsitleb taotlust pikendada rasedus- ja sünnituspuhkust 16 nädala võrra, kuna põhikohtuasja kaebaja on üksikvanem. Pealegi näivad töötajate üldseaduse artikli 48 lõige 4 ja üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklid 177–179, mille kooskõla nimetatud artiklis 5 ette nähtud õigusega vanemapuhkusele on eelotsusetaotluse esitanud kohus küsimuse alla seadnud, reguleerivat rasedus- ja sünnituspuhkust või isapuhkust.
- 28 Mõistetel „vanemapuhkus“, „isapuhkus“ ja „rasedus- ja sünnituspuhkus“ on aga liidu õiguses täpne ja erinev tähendus. Nimelt on vanemapuhkus määratletud direktiivi 2019/1158 artiklis 5 koostoimes selle direktiivi artikli 3 lõike 1 punktiga b kui lapsevanemale lapse sünni või lapsendamise korral lapse eest hoolitsemiseks ette nähtud nelja kuu pikkune puhkus, mis tuleb võtta enne lapse teatavasse ikka jõudmist (kuni kaheksanda eluaastani). Mis puudutab isapuhkust, siis tähistab see termin viidatud direktiivi artikli 4 kohaselt koostoimes sama direktiivi artikli 3 lõike 1 punktiga a isale või liikmesriigi õiguses määratletud võrdväärsele teisele vanemale ette nähtud 10 tööpäeva pikkust puhkust, mis tuleb võtta lapse sünni korral lapse eest hoolitsemiseks. Viimaseks, nagu on sätestatud direktiivi 92/85 artiklis 8, on rasedus- või sünnituspuhkus rasedatele või juba sünnitanud naistöötajatele mõeldud vähemalt 14 nädala pikkune katkestamatu puhkus.
- 29 Euroopa Kohus täpsustas lisaks, et vanemapuhkusel ning rasedus- ja sünnituspuhkusel on erinevad eesmärgid. Seega, kuigi vanemapuhkust antakse vanematele selleks, et nad saaksid hoolitseda oma lapse eest, ja seda saab võtta lapse teatavasse ikka jõudmiseni (kuni lapse kaheksanda eluaastani), on rasedus- ja sünnituspuhkuse eesmärk kaitsta naise bioloogilist seisundit ning naise ja tema lapse vahelist erilist suhet rasedusele ja sünnitusele järgneval perioodil, vältides seda, et neid suhteid häirib samaaegsest töötamisest tulenev topeltkoormus (vt selle kohta 16. juuni 2016. aasta kohtuotsus Rodríguez Sánchez, C-351/14, EU:C:2016:447, punkt 44 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Seega, arvestades põhikohtuasja, mis puudutab rasedus- ja sünnituspuhkuse pikendamise taotlust, tuleb tõdeda, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei selgita põhjust, miks ta palub tõlgendada direktiivi 2019/1158 artiklit 5, mis käsitleb vanemapuhkust, ega väidetavat seost selle sätte ja tema viidatud riigisiseste normide vahel, mis reguleerivad rasedus- ja sünnituspuhkust või isapuhkust.
- 31 Euroopa Kohtu president saatis 4. oktoobril 2023 eelotsusetaotluse esitanud kohtule teabenõude, milles palus täpsustada, kas põhikohtuasja kaebaja taotlus puudutab rasedus- ja sünnituspuhkust, isapuhkust või vanemapuhkust. Juhuks, kui see taotlus puudutab vanemapuhkust, paluti eelotsusetaotluse esitanud kohtul täpsustada INSSi sekkumise rolli ja laadi sellise taotluse raames. Juhuks, kui taotlus puudutab rasedus- ja sünnituspuhkust või isapuhkust, paluti eelotsusetaotluse esitanud kohtul täpsustada, miks on vanemapuhkust käsitleva direktiivi 2019/1158 artikli 5 tõlgendamine vajalik põhikohtuasja lahendamiseks.

- 32 Vastuseks sellele teabenõudele märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et direktiivi 2019/1158 artiklis 5 nimetatud vanemapuhkus ning üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklites 177 jj reguleeritud tasustatud rasedus- ja sünnituspuhkus on laadilt ilmselgelt sarnased ning et rasedus- ja sünnituspuhkus annab emadusele erilise õigusliku kaitse. Lisaks täpsustas ta, et tema eelotsusetaotluse eesmärk on kindlaks teha, kas Hispaania sotsiaalkindlustusalased õigusnormid on direktiiviga 2019/1158 kooskõlas osas, milles need õigusnormid ei reguleeri ega näe ette üksikvanemaga perede erilist olukorda ning seda sõltumata kõnealuste puhkuste tasustamise küsimusest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis samuti, et vastus tema küsimustele on vajalik selleks, et vältida süstemaatilist keeldumist taotletud pikendamise õigusest Hispaania õigusnormide range kohaldamisega, mis võib kahjustada üksikvanemaga peredes sündinud laste õigusi võrreldes lastega, kes on sündinud kahe vanemaga peredes, kellel on Hispaania õiguse alusel võimalik saada 32 nädalat vanemapuhkust.
- 33 See eelotsusetaotluse esitanud kohtu vastus ei selgita siiski, milline seos on ühelt poolt põhikohtuasjal, milles on küsimuse all rasedus- ja sünnituspuhkuse pikendamise taotlus, mida reguleerivad töötajate üldseaduse artikli 48 lõige 4 ja üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklid 177–179, ning teiselt poolt direktiivi 2019/1158 artikli 5 –, mis annab igale vanemale individuaalse õiguse saada vanemapuhkust – tõlgendamisel. Direktiivi artikkel 5 ei puuduta rasedus- ja sünnituspuhkust ega reguleeri seega selle puhkuse pikendamist põhjusel, et ema moodustab koos oma lapsega üksikvanemaga pere; seda ei sea kahtluse alla väidetav sarnasus vanemapuhkuse ja rasedus- ja sünnituspuhkuse vahel ega ka risk, et Hispaania õigusnorme, mis ei võta arvesse üksikvanemaga perede erilist olukorda, kohaldatakse kitsalt.
- 34 Seega ei ole tõendatud, et direktiivi 2019/1158 artikkel 5 on põhikohtuasjas *ratione materiae* kohaldatav. Seega ei ole selle sätte tõlgendamine vajalik selleks, et eelotsusetaotluse esitanud kohus saaks põhikohtuasja lahendada.
- 35 Teisena, mis puudutab direktiivi 2019/1158 *ratione temporis* kohaldamist, siis tuleb märkida, et direktiivi artikli 20 lõike 1 kohaselt pidid liikmesriigid selle oma riigisisesse õigusesse üle võtma hiljemalt 2. augustiks 2022. Kõnesoleval juhul palus põhikohtuasja kaebaja 22. veebruaril 2022 pikendada oma rasedus- ja sünnituspuhkust 16 nädala võrra alates 24. veebruarist 2022.
- 36 Seega on nii selle taotluse kuupäev kui ka põhikohtuasjas kõne all oleva rasedus- ja sünnituspuhkuse võimaliku pikendamise ajavahemik varasem kuupäevast, mil möödus direktiivis 2019/1158 ette nähtud ülevõtmistähtaeg. Lisaks ei võimalda miski Euroopa Kohtule esitatud toimikus tuvastada, et töötajate üldseaduse artikli 48 lõige 4 ja üldise sotsiaalkindlustusseaduse artiklid 177–179 võeti vastu selleks, et ennetada kohustust võtta üle selle direktiivi sätteid, mis käsitlevad vanemapuhkust.
- 37 Järelikult, kuna põhikohtuasja asjaolude toimumise kuupäeval ei olnud direktiivi 2019/1158 ülevõtmise tähtaeg möödunud ja seda direktiivi ei olnud siis riigisisesse õigusesse üle võetud, ei ole selle sätteid põhikohtuasjas vaja tõlgendada (vt selle kohta 15. märtsi 2001. aasta kohtuotsus *Mazzoleni ja ISA*, C-165/98, EU:C:2001:162, punkt 17).
- 38 Seega tuleb tõdeda, et liidu õigusnormid, mille tõlgendamist taotleti, ei ole põhikohtuasja asjaolude suhtes *ratione materiae* ega *ratione temporis* kohaldatavad ning seega on käesolevas kohtuasjas esitatud küsimused hüpoteetilised.
- 39 Sellest järeldub, et eelotsusetaotlus ei ole vastuvõetav.

Kohtukulud

- 40 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Eelotsusetaotlus, mille on esitanud Juzgado de lo Social nº 1 de Sevilla (Sevilla töökohus nr 1, Hispaania) oma 28. septembri 2022. aasta määrusega, on vastuvõetamatu.

Allkirjad